

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2022/23:30

Fredagen den 3 mars

§ 1 Rättsliga och inrikes frågor

Statsrådet Maria Malmer Stenergard

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 8–9 december 2022

Återrapport från informellt ministermöte den 26–27 januari 2023

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 9–10 mars 2023

Anf. 1 VICE ORDFÖRANDEN:

Klockan har slagit 09.00. Jag förklarar EU-nämndens sammanträde öppnat. Vi välkomnar statsrådet Maria Malmer Stenergard med medarbetare till EU-nämnden!

Vi börjar med återrapport från rådet den 8–9 december 2022 och återrapport från informellt möte den 26–27 januari 2023.

Anf. 2 Statsrådet MARIA MALMER STENERGARD (M):

Tack för möjligheten att få komma hit!

Jag vill börja med en kort tillbakablick från RIF-rådets möte den 8–9 december förra året. På mötet lämnades en lägesrapport om kommissionens förslag om hantering av instrumentaliseringssituationer på migrationsområdet. Det hölls också en diskussion om situationen för flyktingar från Ukraina.

Migrationens yttre dimension och situationen längs de huvudsakliga migrationsrutterna har varit en återkommande punkt på RIF-rådet och diskuterades även vid detta möte. Diskussionen handlade om den senaste utvecklingen längs med rutterna och om kommissionens nyligen presenterade handlingsplan för västra Balkan-rutten. Slutligen sammanfattades vad som uppnåts under det tjeckiska ordförandeskapet när det gäller migrations- och asylpakten och de rättsakter som håller på att förhandlas. Riksdagen har även fått en skriftlig rapport från rådsmötet i dess helhet.

Jag tänkte säga några ord om det informella RIF-rådet i Stockholm som hölls den 26–27 januari. Det var det första och till antalet största informella ministermötet i Sverige under ordförandeskapet.

På asyl- och migrationsområdet diskuterades samarbetet med tredjeländer kring återvändande och möjliga vägar framåt för att öka graden av återvändande. Det handlade bland annat om att kunna använda viseringspolitiken som påtryckningsmedel i de fall där samarbete inte gett resultat. Det fördes också en lunchdiskussion om en samlad ansats mellan

politikområden för att möta olika utmaningar på migrationsområdet, så kallad whole-of-government approach.

Jag kan också tillägga att de här frågorna även diskuterades vid det extrainsatta mötet i Europeiska rådet den 9 februari. Även här har riksdagen fått en skriftlig rapport.

Anf. 3 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till punkt 3 b, som är statsrådets dagordningspunkt, Viseringspolitikens framtid.

Anf. 4 Statsrådet MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru ordförande! Under den här dagordningspunkten kommer en politisk diskussion att äga rum om viseringspolitikens framtid. Det var länge sedan vi hade en strategisk diskussion om EU:s gemensamma viseringspolitik, och vi anser att det är hög tid för detta. Det finns flera skäl för det.

Viseringsfrågorna är en del av Schengenregelverket och ett viktigt instrument för att upprätthålla den reglerade invandringen. Vi vet att utformningen av EU:s viseringsregler är avgörande för hanteringen av migrationsströmmar. Samtidigt är viseringspolitiken av stor utrikespolitisk betydelse, och möjligheten till viseringsfrihet till Schengenområdet har varit helt avgörande för att förmå länder i EU:s grannskapsområde att genomföra viktiga reformer på det rättsliga och inrikespolitiska området och för att samarbeta gällande återvändande.

Vi har under det senaste året sett en betydande ökning av irreguljära migranter som transiterat genom de viseringsfria länderna på västra Balkan. Detta beror bland annat på västra Balkan-ländernas bristande anpassning till EU:s viseringspolitik. Antalet asylsökande från viseringsfria länder till EU ökade markant under 2022.

Trots att det har varit tydligt att viseringsfriheten ibland har missbrukats och har lett till negativa konsekvenser för EU i form av bland annat ogrundade asylansökningar och säkerhetsrisker har det varit svårt eller närapå omöjligt att återinföra viseringskrav från ett viseringsfritt land. Det finns ett brett stöd bland EU:s medlemsstater för en översyn av mekanismen för att kunna suspendera viseringsfriheten. Den nuvarande mekanismen är både långsam och komplicerad, vilket gör att den inte kan användas på det sätt som var avsett. Rätt använd kan viseringsfriheten utgöra ett starkt reformverktyg för EU, men om viseringsfria länder agerar på ett sätt som leder till negativa konsekvenser för EU eller inte längre uppfyller kriterierna för viseringsfrihet måste EU kunna upphäva den viseringsfriheten.

Ordförandeskapet avser att initiera en diskussion om kriterierna för viseringsfrihet och på vilka grunder suspendering av viseringsfrihet ska kunna ske. Diskussionen om viseringspolitikens framtid knyter an till slutsatserna från Europeiska rådet den 9 februari, och min förhoppning är att den kommer att bidra konstruktivt till en långsiktig och hållbar migrationspolitik i EU.

Således stöder regeringen initiativet till en diskussion om viseringspolitikens framtid inom ramen för Schengenområdet. Regeringen anser att det är viktigt att viseringsfria länder regelbundet granskas för att

säkerställa att kriterierna för viseringsfrihet är uppfyllda även fortsättningsvis och att suspenderingsmekanismens utformning möjliggör en effektiv och ändamålsenlig viseringspolitik för ett fungerande Schengenområde.

2022/23:30
3 mars

Anf. 5 DANIEL RIAZAT (V):

Ordförande! Jag har en fråga till statsrådet. Jag tror att jag hörde något om att viseringspolitiken kan leda till felaktiga eller olagliga asylansökningar. Såvitt jag vet finns det inga felaktiga asylansökningar, eftersom det är en mänsklig rättighet att söka asyl. Det är någonting som Sverige också står bakom.

Jag undrar därför om regeringen på något sätt tar avstånd från rätten till asyl, eller hur nu statsrådet uttryckte sig. Jag skulle vilja få lite mer information kring vad statsrådet menade och var regeringen står i den frågan.

Anf. 6 MARTINA JOHANSSON (C):

Tack för informationen! Centerpartiet kan tänka sig att stå bakom den standpunkt som regeringen redovisar.

En kommentar till det är att vi anser att alla viseringsfrihetsavtal som förhandlats bör ha en klausul om att EU-kommissionen ska ha regelbundna möten och dialoger med de tredjeländer som viseringsfrihetsavtal förhandlats med. Där ska man framför allt diskutera respekt för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens oberoende. Detta ska ske både under förhandlingarna samt när eventuella avtal har slutits mellan å ena sidan EU och å andra sidan tredjelandet.

Anf. 7 Statsrådet MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Tack för frågorna! Till att börja med tror jag att det som Daniel Riazat kanske syftar på att jag sa var *ogrundade* asylansökningar. Kan det stämma?

Vi har ju sett att man har använt sig av viseringsfriheten på västra Balkan och tagit sig till europeiska länder, till exempel Österrike, trots att man uppenbarligen inte har asylskäl. Man har alltså ansökt om asyl, men syftet är att komma till Europa på andra grunder, till exempel för att kunna arbeta.

Därigenom anser vi att man missbrukar viseringsverktyget, och därför bör man ha större möjligheter att utöva påtryckningar mot de länder som inte respekterar regelverket.

När det gäller Martina Johanssons fråga undrar jag om det var ett tillägg från Centerpartiet som man hade tänkt sig, bara så att jag uppfattar det rätt?

(MARTINA JOHANSSON (C): Nja, snarare en kommentar hur man skulle kunna utveckla så att man får med de frågorna i det framtida arbetet.)

Tack så mycket. Tanken är ju att vi i den här diskussionen ska ta upp möjligheten att löpande utvärdera hur samarbetet fungerar. Precis som jag sa är det värdefullt att man genom viseringsfriheten utrikespolitiskt kan trycka på för att de här länderna ska utvecklas i en positiv riktning. Det tog

jag också upp här i dag, och det är en del av regeringens politik att man därigenom ska till exempel utveckla rättsliga frågor och annat i länderna.

Anf. 8 DANIEL RIAZAT (V):

Ordförande! Tack för svaret, statsrådet!

Jag skulle vilja anmäla en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet avseende regeringens ståndpunkter kring den här frågan.

Vi delar inte bilden av att viseringspolitiken ska användas på det sätt som regeringen avser. Vi menar att det inte är det som är syftet med det, och därför kan vi helt enkelt inte ställa oss bakom regeringens ståndpunkt i frågan.

Anf. 9 VICE ORDFÖRANDEN:

Med detta konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet i enlighet med det som Daniel Riazat har fördragit.

Vi går vidare till statsrådets nästa punkt på dagordningen, punkt 8.

Anf. 10 Statsrådet MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru ordförande! På RIF-rådet kommer en diskussion om de yttre och inre dimensionerna på asyl- och migrationsområdet att äga rum. Jag ska nämna att rubriken på denna dagordningspunkt kommer att justeras under dagen för att förtydliga att diskussionen kommer att ske i två olika bordsrundor – en om den yttre dimensionen och en om den inre. Det kommer alltså inte att ske någon ändring i substans vad gäller dagordningspunkten.

Som ni känner till står EU just nu inför stora utmaningar på migrationsområdet. Under 2022 ökade antalet irreguljära gränspassager till EU markant. Det handlar på vissa migrationsrutter om en ökning med närmare 150 procent. Många medlemsstater har stora utmaningar i sina mottagningssystem och har fler asylsökande nu än under 2015 och 2016. Till det kommer också de utmaningar som är kopplade till mottagandet av personer som har flytt från Ukraina.

Det extrainsatta Europeiska rådet den 9 februari kom därför lägligt, och slutsatserna från mötet är tydliga: Migrationssituationen är en gemensam europeisk utmaning som kräver ett gemensamt europeiskt svar. Åtgärder i den externa dimensionen behöver vidtas parallellt med åtgärder i den interna.

För att minska den irreguljära migrationen till EU behövs effektiva insatser mot smuggling och människohandel och för att bemöta grundorsakerna till irreguljär migration och tvångsfördrivning. Det behövs också stöd till flyktingmottagande och stärkt migrationshantering i de stora mottagar- och transitländerna. Ett starkt samarbete med internationella organisationer såsom UNHCR och IOM spelar en viktig roll. Vi behöver också säkerställa kontroll av EU:s yttre gräns och förbättra samarbetet gällande sjöräddningsinsatser på Medelhavet. Slutligen vill jag återigen understryka vikten av en samlad EU-politik på återvändandeområdet som levererar på Europeiska rådets uppmaning om att använda alla relevanta politikområden för att öka återvändandet från EU.

Beträffande den interna dimensionen behöver vi fokusera på att komma vidare i förhandlingarna om pakten samtidigt som det också är viktigt

att arbeta för en mer effektiv tillämpning av nu gällande regler. I linje med Europeiska rådets slutsatser är även min uppfattning att utmaningarna på migrationsområdet endast kan lösas med en bred palett av åtgärder. Vi måste agera på alla områden parallellt, och diskussionen på RIF-rådet kommer att återspegla behovet av ett brett gensvar.

Vid rådsmötet kommer vi att följa upp det extrainsatta mötet i Europeiska rådet. Beträffande den externa dimensionen kommer vi på mötet att informera om det arbete som hittills gjorts under vårt ordförandeskap för att snabbt genomföra kommissionens handlingsplaner för västra Balkan och centrala Medelhavet.

Kommissionen kommer också att presentera en lägesuppdatering beträffande sjöräddning på Medelhavet. Det är en fråga som återigen har aktualiserats med anledning av helgens oerhört tragiska båtolycka utanför Italiens kust.

Vi kommer även att hålla en diskussion med fokus på behovet av ökad samordning i den externa dimensionen både mellan medlemsstater och med EU:s institutioner.

Som jag tidigare nämnt är samarbete med tredjeland inom ramen för breda partnerskap en viktig del för att hantera EU:s migrationsutmaningar. Kommissionen, utrikesjästen och EU:s myndigheter spelar här mycket viktiga roller. Men jag vill också lyfta fram att medlemsstaternas insatser är ovärderliga.

Vi behöver bli bättre på att samla våra resurser, tala med en röst och förmedla koordinerade budskap för att få genomslag för våra gemensamma ansträngningar. Ett sådant arbetssätt är också nödvändigt för att kunna genomföra ER-slutsatserna om hävstänger på migrationsområdet på ett effektivt sätt.

Min förhoppning är att diskussionerna ska ta arbetet i den externa dimensionen ett steg vidare och på ett tydligt sätt knyta an till slutsatserna från Europeiska rådet. Tanken är också att återknyta till den diskussion vi hade i Stockholm på det informella rådsmötet i januari då vi då vi diskuterade vikten av att arbeta samordnat i enlighet med en whole-of-government-ansats.

På det interna området kommer vi att presentera en lägesrapport gällande lagstiftningsarbetet kopplat till migrations- och asylpakten. På asylområdet fortsätter förhandlingarna om den viktiga asyl- och migrationshanteringsförordningen.

Som ni vet tog det tjeckiska ordförandeskapet fram ett koncept för att komma framåt i de svåra frågorna om solidaritet och ansvar. Utifrån det konceptet förhandlas nu lagtext. Vi hoppas att hitta kompromisser som kan godtas av medlemsstaterna.

Vi har också fortsatt med de utestående frågorna i asylprocedurförordningen inledningsvis med fokus på frågan om obligatoriska gränsförfaranden.

När det gäller Eurodac fortsätter trepartssamtalen med Europaparlamentet. Det finns ett stort tryck på ordförandeskapet att komma framåt i de frågorna för att förhandlingarna ska kunna avslutas innan mandatperioden för parlamentet och kommissionen löper ut nästa år.

På mötet kommer kommissionen också att ge en lägesuppdatering om genomförandet av den så kallade Dublinfärdplanen. Det handlar om att få till stånd en effektivare tillämpning av nu gällande Dublinregler.

Slutligen vill jag när det gäller regeringens ståndpunkt framhålla att regeringen ställer sig bakom ordförandeskapets arbete med att ta migrations- och asylpakten vidare med målsättningen att förhandlingsarbetet ska kunna slutföras under innevarande mandatperiod.

Ett övergripande mål för regeringen är att få till stånd ett reformerat gemensamt europeiskt asylsystem som innebär ett lägre asylrelaterat migrationstryck för Sverige än vad Sverige kan uppnå med dagens lagstiftning. Det ska inte vara någon tvingande omfördelning av asylsökande till Sverige. Det är också viktigt att medlemsstaterna fullt ut tillämpar det gemensamma regelverket.

Regeringen välkomnar ett fördjupat samarbete med prioriterade tredjeländer för att motverka grundorsakerna och drivkrafterna till irreguljär migration och tvångsfördrivning samt för att stärka ursprungs- och transitländers egen kapacitet att hantera alla aspekter av migration inklusive återvändande. En väl fungerande och rättssäker ordning för återvändande är avgörande för ett gemensamt och hållbart europeiskt migrationssystem.

Anf. 11 DANIEL RIAZAT (V):

Vänsterpartiet är kritiskt till regeringens övergripande mål att få till stånd ett reformerat gemensamt europeiskt asylsystem som innebär ett lägre asylrelaterat migrationstryck för Sverige än vad Sverige kan uppnå med dagens lagstiftning.

Vi menar att målet med ett reformerat gemensamt europeiskt system måste vara att ge skydd åt dem som har behov och att ansvaret för detta skydd ska delas solidariskt mellan EU:s medlemsstater. Vi menar därför att omfördelning av asylsökande måste vara en del av systemet och att det måste kunna vara tvingande för medlemsstaterna till skillnad från i dag.

Vidare ifrågasätter vi arbetet i den externa dimensionen och det fördjupade samarbetet med prioriterade tredjeländer. Det bör vara uppenbart att dessa prioriteringar inte bidragit till att förbättra situationen för människor på flykt. Vänsterpartiet anser att EU måste stärka arbetet för att rädda människoliv på Medelhavet i stället för att som i dag försvåra räddningsinsatser och ägna sig åt pushbacks.

Vi kan slutligen konstatera att rättssäkerhet är grundläggande i hela asylprocessen, inte bara inom återvändandet. I detta avseende finns en hel del att utveckla inom EU:s asylsystem. Med detta sagt vill jag säga att vi anmäler en avvikande ståndpunkt. Det är ingen idé att jag ställer frågor eller diskuterar frågan eftersom alla vet var alla står i frågan. Därför anmäler jag avvikande ståndpunkt. Jag kommer senare att ansluta mig till Miljöpartiets avvikande ståndpunkt.

Anf. 12 MARTINA JOHANSSON (C):

Jag vill redovisa Centerpartiets avvikande ståndpunkt vad gäller regeringens ståndpunkt.

Centerpartiet kan inte stå bakom regeringens förslag till ståndpunkt. Vi anser att tvingande omfördelning av skyddsbehövande är av yttersta vikt för att nå en jämn fördelning av bördan och ansvaret för mottagande inom unionen men att hänsyn vid omfördelning ska tas till tidigare mottagande av skyddsbehövande.

Centerpartiet anser att det inte går att komma fram till gemensamma lösningar om Sverige inte är med och tar sin del av ansvaret. I övrigt vill även Centerpartiet att migrations- och asylpaktens förhandlingar slutförs under innevarande mandatperiod.

En förbättrad tillämpning som fullt ut implementerar de regelverk som gäller för samtliga medlemsstater anser vi också vara av högsta vikt.

2022/23:30

3 mars

Anf. 13 REBECCA LE MOINE (MP):

Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Vi vill också framföra en avvikande mening. Vi vänder oss mot målet. Vi menar att målet inte ska vara att få ett lägre asylrelaterat migrationstryck. Målet bör vara att skapa ett humant och rättssäkert europeiskt asylsystem med inspiration från framgångarna från mottagandet av ukrainska flyktingar. Vi menar att vi ska bygga vidare på den solidaritet, samarbetsvilja och medmänsklighet som EU-länderna nu har visat.

I arbetet med asylprocedursförordningen, screeningförordningen och instrumentaliseringsförordningen vill vi i Miljöpartiet i likhet med UNHCR:s rekommendationer till svenska ordförandeskapet framhålla vikten av att inte underminera eller försvaga rättigheter eller rättssäkerhetsgarantier för några grupper. Till skillnad från regeringen anser vi att tvingande omfördelning bör ske i de fall frivillig omfördelning inte kan åstadkommas.

EU och medlemsstaterna måste utveckla räddningsinsatserna på Medelhavet, en av världens farligaste migrationsrutter. Frivilliga insatser ska inte förhindras eller kriminaliseras. Nästan 2 000 människor omkom eller anses saknade på Medelhavet under 2022. Det är en humanitär katastrof. Varje dödsfall är oacceptabelt.

Vi vill framhålla att alla typer av pushbacks är olagliga enligt internationell rätt. Det svenska ordförandeskapet måste markera det offentligt och ta tydligt avstånd från agerandet. Misstänkta fall av pushbacks måste utredas omgående.

Samarbete med tredjeländer får inte innebära att bistånd används som påtryckningsmedel för att styra hur andra länder hanterar migrationsfrågor. EU får inte finansiera insatser genomförda av tredjeländer som kränker mänskliga rättigheter.

Anf. 14 VICE ORDFÖRANDEN:

Då tar jag ordet själv. Jag vill ställa några frågor till statsrådet från Socialdemokraternas sida.

Statsrådet svarar på en av de frågor vi hade. I ståndpunkten står det att förhandlingsarbetet kan slutföras under innevarande mandatperiod. Statsrådet förtydligade att det var innevarande mandatperiod för Europaparlamentet och kommissionen, och det tackar vi för.

Vi vill dessutom understryka vikten av att EU-samarbetet kan leverera på detta under innevarande mandatperiod. Jag är övertygad om att svenska medborgare men också medborgare i andra länder i EU förväntar sig att EU ska kunna hantera detta och också leverera resultat innan EU-samarbetet går till val igen.

Det här är en uppföljning av det som var det extrainsatta Europeiska rådet. Det är Sverige som nu är ordförandeland. Statsrådet får gärna utveckla lite ytterligare vad som är förhoppningarna från statsrådets sida.

Hur mycket kommer man att kunna flytta fram arbetet när det gäller asyl- och migrationspakten framför allt under kommande RIF-råd? Ordförandeskapet går snabbt. Snart har vi passerat halvtid. Jag är övertygad om att Sverige spelar en viktig roll i att kunna ta det framåt.

Så till mina frågor. Vad gäller ståndpunkten är mina frågor följande. En av nycklarna som man behöver hantera och grunden i det vi jobbar är att säkerställa en mer rättvis ansvarsfördelning mellan EU:s medlemsländer.

Det är viktigt att solidaritetsmekanismen som handlar om att alla länder måste ta ansvar kommer på plats. Det är också viktigt att den tar hänsyn till ett land som Sverige som redan har tagit emot oproportionerligt fler asylsökande än andra länder.

Betyder ståndpunkten att regeringen avser att rösta nej om det nu är så att det blir en tvingande lagstiftning? Ståndpunkten säger att Sverige för sin del inte ska ha någon tvingande lagstiftning. Ser regeringen då framför sig att det ska vara en förhandling där det är frivilligt för Sverige men tvingande för andra länder? Hur ska vi säkerställa att det blir en rättvis ansvarsfördelning? Det är frågan.

Den andra frågan är: Vad är det för lagstiftning som regeringen ser framför sig att man ska införa för att nå ett lägre asylrelaterat migrationstryck i det här sammanhanget?

Anf. 15 Statsrådet MARIA MALMER STENERGARD (M):

Ordförande! Tack för frågorna! Jag noterar att varken Vänsterpartiet, Centerpartiet eller Miljöpartiet egentligen har några frågor. Jag skulle ändå vilja göra några korta nedslag kopplat till detta.

När det gäller arbetet i den externa dimensionen och arbetet med att stärka ursprungsländerna är jag övertygad om att det är ett oerhört centralt arbete. Där har EU en avgörande roll för att hjälpa de länderna att bygga upp sina strukturer, skapa större trygghet och motverka grundorsakerna till att människor känner sig tvingade att söka sin tillflykt någon annanstans.

Det är ett oerhört brett arbete som handlar om att stärka utbildning, rättsväsen och institutioner i de länderna. Här jobbar vi väldigt aktivt med biståndspolitiken från både Sverige och Europa. Det är någonting som jag tycker att vi måste fortsätta med. Jag tror inte att det är någon som menar att den stora globala frågan om migration kan lösas på lång sikt annat än genom att ta sig av de väldigt grundläggande frågorna om situationen i ursprungsländerna.

Både Daniel Riazat och Rebecka Le Moine var inne på frågan om pushbacks. Jag vill börja med att uttrycka min stora oro för den utveckling vi ser på Medelhavet. Som utgångspunkt är det naturligtvis viktigt att understryka att alla medlemsländer måste följa internationell rätt inklusive havsrätten. Här har kommissionen ett ansvar att säkerställa att vår gemensamma lagstiftning efterlevs. Även Frontex spelar en viktig roll i att kunna närvara vid så många av de insatserna som möjligt.

Jag vill nämna att kommissionen har inrättat en kontaktgrupp för search and rescue tillsammans med medlemsstaterna som har som syfte att hitta former för bättre koordinering och samarbete mellan medlemsstat-

erna. Jag tror att gruppen kan komma att spela en viktig roll i att följa upp praxis och policy på search and rescue-området. Det är genuint svårt. Jag förväntar mig en ganska intensiv diskussion om det på rådet med tanke på de aktuella händelser som vi nu har.

Det sades om att det svenska ordförandeskapet skulle offentligt uttala sig om pushbacks. Jag deltog i en utfrågning i LIBE-utskottet där jag var väldigt tydlig. Jag hänvisar till den.

Sedan kommer jag till vice ordförandens frågor. Jag vill bara ytterligare understryka att vi följer den roadmap som man har tagit fram som innebär att vi ska slutföra detta under kommissionens och Europaparlamentets mandatperiod som löper ut nästa år, 2024.

När det gäller mina förhoppningar på asyl- och migrationspakten vill jag säga att detta bara är en redogörelse från ordförandeskapet om hur arbetet går när det gäller asyl- och migrationsförhandlingarna. Det sker på det som man brukar kalla teknisk nivå ett arbete med framför allt AMMR, där den riktigt svåra frågan är ansvar och solidaritet. Det gäller att hitta en balans, och förhandlingar pågår intensivt i rådsarbetsgruppen för asyl. På det här mötet kommer vi bara att redogöra för hur det arbetet går. Jag förväntar mig däremot att detta med asyl och migration blir det stora huvudnumret på RIF i juni, alltså själva paktförhandlingarna. Här kommer huvudfrågan att vara visering och den externa och interna dimensionen.

Jag fick också en fråga om ansvarsfördelningen. Någon obligatorisk omfördelning av asylsökande finns inte på bordet längre, skulle jag säga. Förhandlingarna ligger över huvud taget inte där. Det som det handlar om är en solidaritet som ska vara tvingande och hur man ska utforma den. Det kan handla om att ta emot asylsökande eller om att bidra på andra sätt genom exempelvis kapacitetsbyggande åtgärder.

Som sagt, förhandlingarna handlar inte om obligatorisk omfördelning. Jag tror inte att det kommer att ske. Vi arbetar vidare för att hitta en rimlig balans i den solidaritetsmekanism som man tittar på.

Vad är det då i det här sammanhanget som kan leda till lägre asyltryck? Vi vet ju att en majoritet av dem som söker sig till Europa senare i asylprocesserna bedöms inte ha asylskäl. Om vi får bättre kontroll vid vår yttre gräns och ett snabbare förfarande i förhållande till de medlemsländer som har en väldigt låg bifallsfrekvens kommer det sammantaget att leda till att färre söker sig till Europa och att färre dör på Medelhavet. Att vi håller tempot uppe i förhandlingarna och får till stånd en ordning som innebär att vi har bättre kontroll vid våra yttre gränser kommer att leda till ett minskat tryck.

Men det är helt avgörande att vi också jobbar med grundorsakerna till att människor väljer eller känner sig tvingade att lämna sitt land. De här sakerna går hand i hand, och det måste de göra.

Anf. 16 DANIEL RIAZAT (V):

Ordförande! Jag hade inte tänkt ta upp en diskussion om den här frågan, men nu måste jag ändå göra det.

Statsrådet säger att vi vet att en majoritet av dem som försöker ta sig in via de vägar som har nämnts saknar asylskäl. Det vet vi faktiskt inte, och det vet inte statsrådet heller. Statsrådet har inte i mediala utfrågningar eller i riksdagen kunnat svara på hur man ens kan veta något sådant eftersom det inte existerar siffror på det.

Jag undrar varför statsrådet väljer att säga att majoriteten av dessa människor saknar asylskäl när det inte existerar några sådana siffror.

När vi talar om grundorsakerna undrar jag: Tänker statsrådet att minskat bistånd, ökad vapenexport och en massa avtal – till exempel fiskeavtal med fattiga länder som skapar massarbetslöshet i de länderna – ska leda till att grundorsakerna på något sätt bekämpas och att människor inte ska fly? Är den inslagna vägen att vi ska se till att försämrå så mycket som möjligt för dessa länder, så att färre människor väljer att fly? Jag får inte riktigt ihop logiken, helt enkelt.

Detta blir mycket viktigare just nu i och med att Sverige är ordförandeland i EU. Då är det viktigt hur man ställer sig till de frågorna. Faktum är att vi ser minskat bistånd, ökad vapenexport och en massa avtal som missgynnar fattiga länder som många flyktingar kommer ifrån. Hur kan detta minska migrationen?

Anf. 17 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag har satt upp mig själv på talarlistan.

Det var inte helt tydligt vad som är den svenska positionen i den del som handlar om solidaritetsmekanismen. Jag skulle nog ändå för Socialdemokraternas del vilja anmäla en avvikande ståndpunkt: Det är av avgörande betydelse att Sverige faktiskt driver att vi ska få på plats en ny solidaritetsmekanism som innebär en rättvis ansvarsfördelning mellan EU:s medlemsländer och att den också måste ta hänsyn till att ett land som Sverige har tagit oproportionerligt stort ansvar. Fakta reflekterar faktiskt det. Socialdemokraterna lämnar en sådan avvikande ståndpunkt för att tydliggöra detta i relation till regeringens ståndpunkt.

Anf. 18 Statsrådet MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Ordförande! Som jag sa bedöms en majoritet sakna skyddsskäl, och det finns siffror på det. Det förs ju statistik över de prövningar som görs. På EU-nivå var det förra året två tredjedelar som saknade skyddsskäl. I Sverige var det 26 procent. Jag är övertygad om att ett arbete med att stärka skolor, demokrati, kvinnors och flickors rättigheter och institutioner i ursprungsländerna på sikt kan leda till att människor får en bättre tillvaro på plats och inte känner sig nödgade att sätta sina liv i händerna på flyktingsmugglare och därmed riskera sina liv på Medelhavet.

När det gäller Socialdemokraternas avvikande ståndpunkt ställer jag mig lite frågande, men jag konstaterar att regeringens ståndpunkt är att vi inte ska ha en tvingande omfördelning av asylsökande. Däremot driver ju regeringen, vilket EU-nämnden väl känner till, att vi ska ha en tvingande solidaritet inom EU. Detta är det som vi jobbar dagligen med i förhandlingarna om AMMR. Det handlar om att hitta den berömda balansen mellan ansvar och solidaritet som alla medlemsländer kan ställa sig bakom. Vi har också tidigare uttryckt att man måste ta hänsyn till det höga tryck som har varit på Sverige.

Anf. 19 VICE ORDFÖRANDEN:

Då tror jag att vi är redo att runda av den här punkten. Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning. Vänsterpartiet och Miljöpartiet anmäler en gemensam avvikande ståndpunkt som här är redovisad, och Centerpartiet anmäler en egen

avvikande ståndpunkt som också är redovisad. Socialdemokraterna anmäler en avvikande ståndpunkt som handlar om att vara tydlig med detta med solidaritetsmekanismen, det vill säga att alla länder ska ta ett gemensamt ansvar och att det i pakten måste tas hänsyn till att Sverige har tagit emot oproportionerligt många asylsökande tidigare. Socialdemokraterna lämnar en avvikande ståndpunkt utifrån detta. Men jag kan alltså konstatera att det ändå finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då tackar vi statsrådet med medarbetare för den här gången. Trevlig helg!

2022/23:30

3 mars

§ 2 Rättsliga och inrikes frågor

Justitieminister Gunnar Strömmer

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 8–9 december 2022

Återrapport från informellt ministermöte den 26–27 januari 2023

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 9–10 mars 2023

Anf. 20 VICE ORDFÖRANDEN:

Då välkomnar vi justitieminister Gunnar Strömmer med medarbetare till dagens EU-nämnd. Varmt välkomna!

Vi börjar med en återrapport från rådet den 8 december 2022 och en återrapport från det informella mötet den 26–27 januari 2023. Om justitieministern vill säga något om dem är han välkommen att göra det nu.

Anf. 21 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

God morgon! Det vill jag väldigt gärna. Det är ju det som är poängen.

Vi sågs ju förra gången inför mitt och vårt första rådsmöte på det här området i Bryssel i december. Sedan hade vi det första rådsmötet, ett informellt möte, som det heter, med rådet för rättsliga och inrikes frågor ute på Arlanda i januari. Sedan ska vi vad det lider komma till det möte som vi har i slutet av nästa vecka i Bryssel, som är nästa rådsmöte.

Men låt mig börja med återrapporteringen från det möte i december som vi samrådde inför när vi sågs senast. Vid mötet den 8–9 december deltog jag och migrationsminister Maria Malmer Stenergård. Mötet pågick över två dagar med inrikesdagen som dag ett och justitiedagen som dag två.

På inrikesdagen fattade rådet beslut om Kroatiens anslutning till Schengen området men kunde inte uppnå enighet när det gällde Rumänien och Bulgarien. Utöver detta fick vi lyssna på ett antal lägesrapporter om tillståndet i Schengenområdet och pågående förhandlingar. Ministrarna diskuterade också Rysslands aggression mot Ukraina och EU:s dialog med Ukraina om den inre säkerheten.

Under dag två, alltså den rättsliga dagen, hölls riktlinjedebatt om direktivet om återvinning och förverkande av tillgångar, om EU:s anslutning till Europakonventionen och om direktivet om uppenbart ogrundade rättsprocesser och rättegångsmissbruk, alltså det som lite populärt kallas för SLAPP-direktivet. Det hölls även en lunchdiskussion om kampen mot antisemitism.

Rådet antog allmänna riktlinjer i flera rättsakter, nämligen direktivet om straffrättsliga påföljder till skydd för miljön och två rättsakter som gällde digitalisering av rättsligt samarbete. Rådet antog även slutsatser om kampen mot strafflöshet för brott begångna i Ukraina, alltså krigsbrott, och hur de ska tas om hand och det europeiska rättsliga nätverket mot it-brottslighet, EJCEN.

Vi har också lämnat en skriftlig rapport. För mer information hänvisar jag till den, och jag kan naturligtvis också svara på frågor med anledning av det jag just sa eller, för den delen, något annat som rör mötet i december.

Låt mig nu gå vidare till mötet vi hade i januari. Det var vårt eget första informella möte i rådet för rättsliga och inrikes frågor, informella RIF, som

det heter på Bryssellingo och på EU-enhetslingo. Mötet ägde rum den 26–27 januari ute på Arlanda.

Även där deltog jag själv och Maria Malmer Stenergard, nu i rollen som ordförande. Det var det första och det till antalet deltagare största informella ministermöte som kommer att äga rum i Sverige under det svenska ordförandeskapet. Ett informellt möte betyder, som ni alla känner till, att det inte fattas beslut. Däremot är det möjligt för oss att introducera frågeställningar och i samspel med rådssekretariatet och, för den delen, kommissionen badda för kommande, mer skarpa, ställningstaganden.

Vi hade en diskussion på temat organiserad brottslighet och om brottsbekämpande myndigheters tillgång till digital information. Vi följde upp detta under den rättsliga dagen mer konkret om vilka rättsliga verktyg som behövs framåt för att stärka det gränsöverskridande samarbetet i kampen mot organiserad brottslighet.

Vi hade även en ordentlig lunchdiskussion om ansvarsutkrävande för krigsbrott som begås i Ukraina. Vi hade under lunchen förmånen att ha med Ukrainas justitieminister på länk i diskussionen. Det var för övrigt en vecka efter helikopterkraschen, där hans kollega inrikesministern och en stor del av deras centrala medarbetare i justitiedepartementet hade omkommit, så det var på många sätt gripande att ha med honom.

Vi har lämnat en skriftlig rapport till riksdagen om detta möte, där ni kan läsa mer om vad som hände där. Jag ska återkomma nu när vi blickar framåt till vad vi tänker oss när det gäller frågorna framöver.

Det var vad jag hade när det gäller det tillbakablickande.

Anf. 22 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsrådet för informationen när det gäller återrapporterna.

Vi går vidare till information och samråd inför mötet den 9–10 mars och dagordningspunkt 3 a.

Anf. 23 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Den här punkten handlar om det övergripande läget i Schengenområdet, närmare bestämt Schengenrådets funktion.

Denna punkt är som ni vet en återkommande punkt på Schengenrådets dagordning. Syftet med punkten är att med något slags regelbundenhet följa upp tillståndet i Schengenområdet och lyfta upp frågor som är i behov av diskussion och kanske också åtgärder av olika slag. Punkten består av två underpunkter. Den första delpunkten, Schengenrådets funktion, är en ren lägesrapport från ordförandeskapet och kommissionen. Där förväntas egentligen ingen diskussion.

Först kommer ordförandeskapet att kort summera arbetet med de prioriterade områdena under den så kallade Schengenrådscykeln. Det är alltså den årliga cykeln av Schengenråd, som inleds med kommissionens rapport om tillståndet i området. Sedan följs rapporten upp med prioriteringar, åtgärdsplaner och avstämningar under de olika Schengenråden.

Det här Schengenrådet, nästa vecka, är det sista i den innevarande cykeln. Det är ett naturligt tillfälle att knyta ihop säcken för en viss tid som ligger bakom oss. Efter det ska kommissionen presentera vad de kallar för sin Schengenbarometer. Det är också ett stående inslag på Schengenråden.

2022/23:30

3 mars

Barometern beskriver kort tillståndet i Schengen utifrån ett antal olika indikatorer.

När vi pratar om Schengen kanske jag ändå ska passa på att säga någonting med anledning av den diskussion vi hade tillsammans här före mötet i december, nämligen den gällande utvidgningen av Schengen. Den är inte en punkt på dagordningen nu nästa vecka, men det betyder inte att frågorna inte är föremål för hantering.

Det här var mitt första ministerrådsmöte, och jag kan säga att det blev så att Nederländerna och Österrike i slutändan kom att säga nej till utvidgningen, med en del inbördes skillnader. Nederländerna var berett att släppa igenom Rumänien men inte Bulgarien, och Österrike var negativt till båda. Om det finns ett intresse får ni gärna ställa frågor om min bild av skälen för detta.

Under alla omständigheter förstod vi där och då att detta betyder att frågan kommer att följa med oss in i vårt halvår. Vi kommer att fortsätta att arbeta utifrån den ståndpunkt som vi behandlade tillsammans här i december och arbeta för anslutningen.

Det innebär framför allt fortsatt dialog med alla berörda länder. Det hade jag exempelvis i samband med vårt möte i januari med, lite konkret, fyra kaffekoppar. Eller det var egentligen fler kaffekoppar än så, men det var fyra kaffekoppstillfällen med Rumänien och Bulgarien, förstås, men även med Österrike och Nederländerna var för sig.

Vi vill gärna lägga fram ett förslag till omröstning så snart det går, men min uppfattning är att vi ska göra det först när det finns en rimlig chans att få igenom det. Nu kan man säga att vi, kollektivt EU, testade att driva det till ett omröstningsskarpt läge med ett ganska brutalt avslut. Det gäller nu att komma vidare från den punkten på ett rimligt sätt.

Vårt mål är att driva det här så långt det bara går under vårt halvår. Det är inte säkert att det kommer att gå i mål eller förverkligas under det här halvåret, men vi gör i alla fall allt vad vi kan för att driva det framåt. Detta var vad jag hade att säga om Schengenpunkten.

Anf. 24 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Anf. 25 ADAM MARTTINEN (SD):

Det är känt att vi hade en avvikande ståndpunkt i december när vi diskuterade frågan om Schengens expanderings. De farhågor som vi hade då kvarstår för Sverigedemokraternas räkning. Vi anser också att bevakningen av utvecklingen i Moldavien kan vara en ytterligare del i det hela att beakta, inte minst när det kommer till smugglingen av illegala vapen och människohandel till Europa. Men den ståndpunkten är känd sedan tidigare, och den vidhåller vi.

Anf. 26 VICE ORDFÖRANDEN:

Det här är ju en informationspunkt, så vi tar detta som en information från Sverigedemokraterna. Statsrådet var också tydlig med att det finns en överlagd ståndpunkt från EU-nämnden som regeringen arbetar utifrån.

Anf. 27 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

2022/23:30

3 mars

Jag kan kort kommentera detta. När det gäller Moldavien kommer jag tillbaka till frågan i särskild ordning längre fram. Men man kan säga att formellt sett handlar detta om huruvida de berörda länderna uppfyller kriterierna i frågan. Det är den formella gången, och i den bemärkelsen kan man säga att relationen till vad som händer i andra länder inte är någonting som formellt sett påverkar processen.

Sedan vet vi alla att skälen till både Nederländernas och Österrikes avvaktande hållning i december inte var den typen av formella frågor utan mer reala frågor. Man kan värdera det på olika sätt och ha olika uppfattningar om det, men det är också en realitet.

I Nederländernas fall är det framför allt rättsstatliga invändningar gällande Bulgarien, och i Österrikes fall är det i hög grad en fråga om det migrationstryck som landet var föremål för vid framför allt den tidpunkten, men från en annan rutt. Jag tycker att detta är en politisk realitet som vi naturligtvis bär med oss i hanteringen.

När det gäller just vapensmugglingen och människosmugglingen är en sak som slår mig hur dessa två frågor i allt högre grad diskuteras i samma sammanhang. Det gäller hanteringen av människor på ett förfärligt sätt men också andra säkerhetsrisker med erfarenheter från Balkan och så vidare. De sakfrågor som lyfts tycker jag att vi alla har ett gemensamt intresse av att bevaka, alldeles oavsett hur de hänger ihop med Schengenprocessen.

Anf. 28 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsrådet för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Idrifttagande av det förbättrade SIS – Lägesrapport.

Anf. 29 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Detta är som sagt en informationspunkt, och jag ska fatta mig kort. Ordförandeskapet kommer att informera nästa vecka om läget i driftsättningen av det så kallade nya Schengeninformationssystemet, som förkortas SIS. Denna driftsättning sker nu, den 7 mars.

Det här är en del av genomförandet av de tre nya förordningarna med anledning av SIS för återvändande, gränskontroll samt polissamarbete och straffrättsligt samarbete.

Detta är ett viktigt verktyg. Det är också väldigt goda nyheter att det driftsätts. Det nya SIS tillförs fler kategorier av data, exempelvis nya typer av efterlysningar rörande utsatta barn. Det blir en betydelsefull del av den så kallade interoperabiliteten – apropå lite svåruttalade ord – som jag faktiskt tänkte be att få komma tillbaka till och försöka bena ut vad det innebär.

Medlemsstaterna uppmanas att genast börja använda sig av de nya möjligheter som det här systemet ger.

Anf. 30 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsrådet för denna information om en lägesrapport.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Genomförandet av interoperabilitet.

Anf. 31 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Ordförande! Nu blir det ännu mer komplicerat, för nu ska det handla om genomförandet av de så kallade interoperabilitetsförordningarna.

Vad är då denna interoperabilitet? Det har jag själv försökt reda ut, för min egen skull. Det handlar i grund och botten om hur man ska få olika digitala system eller it-system på området att samspela med varandra.

Frågorna har behandlats löpande här i nämnden sedan förordningen antogs 2019. Det visar sig i praktiken att genomförandet av integreringen av systemen förstås är rätt komplicerat. Även pandemin har av olika skäl försenat arbetet.

Så sent som i juli förra året gjordes justeringar av tidsplanen för flera av systemen som ingår i interoperabiliteten. Bland annat flyttades driftstarten för in- och utresesystemet från november 2022 till maj 2023. Den övergripande sluttiden för start av alla system vid utgången av 2023 har man dock hela tiden stått kvar vid, och alla funktioner ska tas i bruk stegvis men inte senare än halvårsskiftet 2024.

I början av 2023 konstaterade den EU-myndighet som heter eu-Lisa och kommissionen att EES inte kommer att kunna startas i maj 2023. Det kommer att leda till att hela den övergripande tidsplanen för genomförandet av interoperabiliteten behöver ses över. Vid rådsmötet kommer ministrarna att få information om läget från kommissionen och eu-Lisa samt ges tillfälle att diskutera den fortsatta planeringen.

Från regeringens horisont är det väldigt olyckligt med dessa upprepade förseningar av genomförandet. Förslag till nya tidsplaner måste tas fram på ett transparent sätt och vara realistiska. Om man sätter upp orealistiska tidsplaner riskerar det att leda till ytterligare förseningar. Ett bristfälligt genomförande riskerar också att ge problem och köbildningar vid gränskontroller.

Parallellt med detta är det förstås även viktigt att kunna realisera nyttan av utvecklingsarbetet, också i de enskilda delarna, så snart som möjligt.

Det var i grund och botten det jag tänkte säga på den här punkten.

Anf. 32 VICE ORDFÖRANDEN:

Ingen begär ordet, så du verkar ha gjort ett alldeles utmärkt jobb med att få EU-nämnden att känna sig trygg. Jag kan då konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi raskt vidare till dagordningspunkt 6, Övriga frågor.

Anf. 33 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Den punkten är ren information från ordförandeskapet om läget i pågående förhandlingar om alla de olika lagstiftningsförslag som nu är under process. Det är inte så mycket mer att informera om när det gäller den informationspunkten.

Anf. 34 VICE ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för den informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, en diskussionspunkt som bland annat handlar om Rysslands aggression mot Ukraina.

När jag har presenterat våra prioriteringar på våra områden, alltså inrikesområdet och det rättsliga området, har den grova organiserade brottsligheten varit en sådan huvudfråga. Den andra stora huvudfrågan är förstås alla konsekvenser på vårt område av Rysslands aggression mot Ukraina. Man kan säga att den diskussionen är dominerande även i vårt sammanhang, även om vi ägnar oss åt den inre tryggheten och säkerheten och inte den yttre.

Vid RIF-rådet nästa vecka förväntas ministrarna diskutera i vad mån ytterligare åtgärder behöver vidtas för Ukrainas och EU:s inre säkerhet. Det förväntas också bli en diskussion ministrarna emellan om hur samverkan kan stärkas mellan å ena sidan området för rättsliga och inrikes frågor och å andra sidan området för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.

Till mötet är även utrikesminister Billström inbjuden för att belysa det stöd som EU ger till Ukraina inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Det gäller till exempel den civila krishanteringsinsats på plats i Ukraina som arbetar nära det ukrainska rättsväsendet och säkerhetstjänsterna.

Inriktningen för ordförandeskapet är förstås att närmare samverkan mellan dessa olika områden behövs. Som ni alla känner till hanteras som sagt frågorna om inre säkerhet av inrikes- och justitieministrar och EU:s yttre säkerhet av utrikes- och försvarsministrar. För att optimera användningen av resurser, undvika dubbelarbete och effektivisera arbetet inom EU behövs det helt enkelt mer regelbundna konsultationer mellan dessa två politikområden. Tidigare nämndes här traffickingfrågorna, avseende både människor och vapen. Det är ett väldigt tydligt exempel på hur de här olika områdena överlappar varandra.

I dag är sådana konsultationer rätt ovanliga. Diskussionerna förs i väldigt hög grad i de berömda stuprören. Det är vår ambition att i vår roll som ordförande försöka bryta upp det här stuprörsarbetet och hitta de berömda hängrännorna.

Regeringen välkomnar ordförandeskapets uppföljning av åtgärder till stöd för Ukrainas och EU:s inre säkerhet. Regeringen stöder också ordförandeskapets ansträngningar för närmare samverkan mellan inrikes- och säkerhetsområdet. Som jag sa är det viktigt av effektivitetsskäl. Det är också viktigt att den personal som nationella myndigheter ställer till förfogande till EU:s olika institutioner och instrument används så effektivt som det bara går. Närmare samverkan är viktigt för stödet till Ukraina men även när det gäller stöd till Moldavien och andra länder.

Vid mötet kommer vi också att få information om EU:s dialog med Ukraina om inre säkerhet. Dialogen fokuserar på konkreta behov från de ukrainska myndigheterna och har till syfte att adressera utmaningar för den inre säkerheten både i EU och i Ukraina. Vi har nämnt vapensmugglingen, och vi har nämnt människosmugglingen. När det gäller vapensmugglingen krävs ett stärkt samarbete både mellan våra myndigheter och gemensamt inom EU. Det är vår ambition under den tid vi har ordföranderollen att Sverige ska ta en ledande roll i det arbetet.

Anf. 36 MATTIAS VEPSÄ (S):

Tack för föredragningen! Vi hade detta uppe även i utskottet, och då var det ren information. Det fanns inget skriftligt. Jag är glad att detta ändå nämns och att du också trycker på just människosmugglingen och vapensmugglingen.

Vi hade en fråga i utskottet kring just vapensmugglingen eftersom vi ser att det redan nu kommer in illegala vapen från Ukraina i EU-området. Det skulle vara intressant att höra om ministern har några konkreta exempel på de här hängrännorna. Vapnen ska ju till Ukraina; det är inget tvivel om den ståndpunkten. Vi ska stötta Ukraina. Men vi måste också se till att vi inte får in illegala vapen som ställer till med oreda och död i EU. Därför är en fråga hur de diskussionerna går.

Sedan får du gärna även förtydliga de här hängrännorna. Det var ett spännande uttryck. Vad menas konkret med det? Har du några konkreta idéer att lyfta upp på det här mötet?

Anf. 37 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Tack för en utomordentligt relevant fråga!

Min bestämda uppfattning är som sagt att det finns en växande insikt om den här problematiken, i hög grad i ljuset av erfarenheterna efter kriget på Balkan. Vi försöker naturligtvis göra saker i vår roll som EU-ordförande detta halvår, och när det ordförandeskapet är över ska vi med gemensamma krafter fortsätta verka för dessa frågor i vår mer traditionella roll som medlemsstat. Parallellt med det gör vi förstås saker nationellt för att öka vår beredskap och genomslagskraft när det gäller hanteringen av detta.

Apropå hängrännor handlar det nationellt väldigt mycket om att få till stånd en effektiv samverkan mellan olika myndigheter som alla på olika sätt har en aktie, så att säga, i frågan.

Polismyndigheten, Tullverket och Åklagarmyndigheten har fått ett uppdrag att stärka arbetet för att minska tillgången på illegala vapen i Sverige och vapensmugglingen till vårt land. Inom ramen för det uppdraget ska myndigheterna bland annat kartlägga förekomsten av den illegala vapenhandeln och hur vapensmugglingen till Sverige sker. De ska också redogöra för hur samspelet mellan myndigheterna kan utvecklas och bli ännu bättre. I uppdraget ingår också att redogöra för åtgärder som har vidtagits och planeras för att hindra en ökad vapensmuggling till följd av kriget i Ukraina och också att föreslå hur det EU-gemensamma arbetet på myndighetsnivå kan utvecklas. Uppdraget ska slutredovisas den 21 juni i år.

Låt mig också nämna att vi nu i februari anordnade en ordförandeskapskonferens här i Stockholm om vapensmuggling. Jag var själv med, tillsammans med olika EU-institutioner samt tull- och polismyndigheter från hela Europa. Även Ukrainas tullmyndighet deltog vid konferensen via länk. I grund och botten diskuterades precis de här frågorna: Hur kan samverkan bli bättre? Har vi en gemensam lägesbild? Vad kan vi dra för erfarenheter från exempelvis Balkankriget?

Jag kan nämna en massa olika saker. Vill du att jag ska fortsätta? Det gör jag gärna.

Det finns olika uppdrag till Polismyndigheten och Tullverket när det gäller ett gemensamt nationellt skjutvapencentrum, med vilket

Åklagarmyndigheten ska samverka och som kommer att ha en viktig roll i hanteringen av de här frågorna.

Så här skulle jag kunna hålla på ganska länge.

När det gäller EU-nivån tror jag egentligen att det gäller den nationella erfarenheten överförd till EU-sammanhanget. Det handlar i grund och botten om samma sak: först skapa en politisk medvetenhet om stuprören – vilket vi gör nästa vecka genom att, som jag tror för första gången, lägga ihop dessa två områden på RIF-mötet – och sedan låta det perspektivet fortplanta sig ned till de olika myndigheterna, som ju i rätt hög grad korresponderar med hur vi har indelat oss nationellt när det gäller myndigheter.

Anf. 38 MATTIAS VEPSÄ (S):

Jag vill tacka för den utförliga rapporten. Det pekar också på någonting som vi tidigare sagt: Får vi tydligare och bättre underlag är det också lättare att förstå vad man ska säga på de här mötena. Jag tycker att det är en alldeles lysande ingång du har, och det är ett jättebra arbete som både har gjorts och kommer att göras. Vi får följa upp det här, och jag tackar så mycket för rapporten.

Anf. 39 VICE ORDFÖRANDEN:

Återigen verkar EU-nämnden känna sig trygg med detta, och jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi vidare på dagordningen. Dagordningspunkt 8 har vi klarat av tillsammans med statsrådet Maria Malmer Stenergård, så vi går till dagordningspunkt 9 som för justitieministerns del är Övriga frågor. Det handlar om EU:s stödcentrum för inre säkerhet och gränsförvaltning i Moldavien – en informationspunkt.

Anf. 40 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Nu återkommer vi till den kritiska Moldavienfrågan. Vid rådet nästa vecka kommer kommissionen att informera om EU:s plattform till stöd för inre säkerhet och gränshantering i Moldavien. Det kallas – man lär sig nya saker hela tiden i Bryssel – för en hubb och kan sägas vara navet för samspelet med Moldavien i de här frågorna. Mötet för plattformen pågår samtidigt som vi har ministerrådsmötet, så det kommer att vara statssekreterare Charlotte Kugelberg som deltar där i mitt ställe.

Jag vill bara understryka det som jag är övertygad om att vi alla anser, nämligen att det är angeläget att fortsätta stödja Moldavien.

Jag vill också nämna att det kommer att tillkomma ytterligare två övriga punkter. Den ena är en informationspunkt från Portugal om återrapportering från en ministerkonferens mellan EU och länder i Mellanöstern och Nordafrika som ägde rum den 13–14 februari. Den andra är också en informationspunkt, denna gång från Grekland, om en återrapportering från en konferens som ägde rum den 23–24 februari – Anna-Carin Svensson, som sitter här framme, var där för vår räkning – och som hette European Conference on Border Management.

Under de här punkterna avser vi att lyssna till den information som lämnas, helt enkelt.

2022/23:30

3 mars

Anf. 41 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen. Jag vill understryka det som justitieministern sa, nämligen att det naturligtvis är oerhört viktigt att fortsätta stötta även Moldavien.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Direktivet om fastställandet av brottsrekvisit och påföljder med avseende på överträdelser av unionens restriktiva åtgärder. Det är en informationspunkt och en lägesrapport.

Anf. 42 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Vi ska se om vi kan bena ut den här något komplexa rubriken på ett lämpligt sätt.

Låt mig först ge en kort bakgrund. Under hösten 2022 utvidgades EU:s kompetens att lagstifta på straffrättens område. Syftet med utvidgningen var väldigt precist, nämligen att möjliggöra en straffrättslig EU-lagstiftning när det gäller överträdelser av EU:s sanktioner. Den 2 december förra året presenterade kommissionen ett förslag till direktiv på området. Syftet med förslaget är att stärka effektiviteten i sanktionerna.

Förslaget började förhandlas i december 2022, och under vårt ordförandeskap har förhandlingarna fortsatt i väldigt rask takt. Under de två första månaderna, januari och februari, har fyra förhandlingsdagar genomförts. I slutet av januari avslutades en första genomläsning av texterna. Genomläsningen visar att det finns ett starkt stöd hos medlemsstaterna för att effektivisera och skärpa sanktionerna. Sedan finns det alltid frågor som ska redas ut. Främst har diskussionen handlat om olika definitioner och om hur de relevanta brotten ska beskrivas.

En annan central fråga har varit om även sådant som inte har varit uppsåtligt men grovt oaktsamt ska straffbeläggas eller inte. Vid det kommande RIF-rådet ska en framstegsrapport presenteras. Ni känner till detta, men jag vill säga det som en bakgrund i frågan om oaktsamhet: Den här typen av straffrättslig lagstiftning träffar inte i första hand dem som är föremål för sanktionerna utan dem som hanterar det här, det vill säga banker, andra finansiella institut etcetera. Det är där oaktsamhetssituationer skulle kunna uppkomma.

Vi kommer att arbeta vidare med det här. Vi gör det med målet att nå en allmän riktlinje i rådet i juni, det vill säga ”på vår vakt”.

Anf. 43 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för lägesrapporten och informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Direktivet om återvinning och förverkande av tillgångar. Det är en informationspunkt och en lägesrapport.

Anf. 44 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Återvinning och förverkande av tillgångar är det som lite populärt brukar beskrivas som möjligheter att ta tillgångarna från brottslingarna. I den mån några av er var involverade i den svenska debatten inför valet vet ni att de här frågorna diskuterades även nationellt i en, vågar jag påstå, väldigt bred partipolitisk samstämmighet. Utöver starka möjligheter att lagföra människor som begått brott är det också oerhört viktigt att ha effektiva verktyg för att ta brottsvinsterna för att slå undan den ekonomiska basen för brottsligheten.

Nu kommer inte EU-nämnden att behöva hantera det, men en motsvarande lagstiftningsprocess äger rum i Sverige för svensk lagstiftning gällande förverkande av tillgångar. Det finns ett parallellt spår på EU-nivå. När vi träffades i december nämnde jag att kommissionen i maj 2022 hade presenterat ett förslag på området. Syftet var som sagt, precis som nationellt, att effektivisera verktygen för att komma åt kriminellas brottsvinster.

Förslaget har förhandlats i en rådsarbetsgrupp sedan juni 2022. Under de rådsarbetsgruppsmöten som ägt rum i januari och februari, alltså under vårt ordförandeskap, har reviderade texter gått igenom. Hittills har fokus framför allt varit på direktivets tillämpningsområde och bestämmelsen om spårning och identifiering, men även på bestämmelsen om förverkande av omotiverad förmögenhet – jag ska reda ut det om en stund om det finns intresse för en liten rättslig fördjupning; det visar sig.

I slutet av nästa vecka ska en framstegsrapport presenteras. Vår uppfattning är att arbetet går bra. Vårt mål är att vi ska nå en allmän riktlinje även på det här området i juni. Det återstår att se om det lyckas, men som sagt uppfattar vi att förhandlingarna går framåt på ett väldigt bra sätt.

Anf. 45 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för lägesrapporten och informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 12, Övriga frågor. Det är fråga om information om eventuella aktuella lagstiftningsförslag.

Anf. 46 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Det är en ren informationspunkt från ordförandeskapet. Jag behöver inte säga mer om detta nu.

Anf. 47 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 13, Hinder för tillgång till rättslig prövning och hur de kan övervinnas. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 48 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Sverige kan naturligtvis som ordförandeland i viss mån, eller kanske till och med i hög grad, påverka innehållet på de olika mötena. Samtidigt finns det en cykel av återkommande frågeställningar som ligger mer fixt men som vi kan fylla med vårt innehåll.

Utöver de två övergripande prioriteringar som jag nämnde inledningsvis, det vill säga kampen mot den grova organiserade brottsligheten och hantering av konsekvenserna av Ukrainakriget på vårt område, har vi som vår tredje prioritet understrukt rule of law, alltså rättsstatliga frågor. Det är en återkommande fråga på de här mötena.

Den vinkel som vi i samspel med olika aktörer i EU-systemet har valt den här gången i de rättsstatliga frågorna är den som lite populärt brukar kallas access to justice. Det handlar inte bara om den formella tillgången till rättvisa utan om den reella tillgången ur den enskilda medborgarens synvinkel.

Detta är en grundläggande rättighet och en väsentlig del av rättsstatsprincipen. Vi talar ofta om det här med rättsväsendets oberoende och effektiva oberoende rättssystem. Men det som vi ska lyfta nu är frågan om den enskildes möjlighet att ”komma till” i systemet.

Hindren kan ta sig olika uttryck och är ganska välkända och väldebatterade. Det kan ofta handla om bristande kunskaper om vad man har för rättigheter och hur man kan aktualisera de rättigheterna. Det kan handla om rent ekonomiska faktorer, alltså höga rättegångskostnader eller risken för sådana, vilket kan ha en avhållande effekt för den enskilde som vill ta sig till domstol. Det kan även handla om långa handläggningstider – justice delayed is justice denied, som man brukar säga. Det är ett stort hinder för många människor att i praktiken ”komma till sin rätt” i rättssystemet.

Vi har inför mötet nästa vecka presenterat ett diskussionsunderlag. Ministrarna uppmanas där att diskutera och utbyta erfarenheter om de främsta utmaningarna på området och hur de kan hanteras. Regeringen står bakom ordförandeskapets ambition att hålla diskussionen om rättsstatens principer levande. Därför är det med glädje som vi nu driver fram den här diskussionen på mötet nästa vecka.

Anf. 49 DANIEL RIAZAT (V):

Jag tackar ministern för redogörelsen. Vi tycker också att det är positivt att den här frågan kommer upp.

Ibland blir EU-språket lite märkligt när man översätter från engelska eller till och med från franska. Nu är det ju det sagda ordet som gäller i EU-nämnden, men i den skriftliga ståndpunkten står det: ”Tillgång till rättvisa är en grundläggande rättighet och en väsentlig del av rättsstatsprincipen.” Jag tycker personligen att det blir lite otydligt med ”tillgång till rättvisa”. Rättvisa är ändå ett ganska vitt begrepp på svenska. Nu förstår jag exakt vad ni menar, men jag vill att det ska bli rätt. Talar man om rättvis ”tillgång till rättslig prövning”, som det står i rubriken bland annat, blir det lite tydligare vilken rättvisa det handlar om.

Sedan undrar jag också om frågan gällande de oroväckande signaler vi har sett från Ungern och Polen när det kommer till rättsstatens principer och liknande. Det handlar exempelvis om tillsättandet av domare där, eller snarare avsättandet. Ingår det också under denna punkt? Om inte, varför i så fall? Är det någonting som bör tas upp med tanke på vilka oroväckande signaler vi har fått därifrån?

Anf. 50 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag dristar mig också att ställa någon fråga. Nu är Sverige ordförandeskapsland. Det får man ha med i detta. Det här är en diskussion där man ska utbyta erfarenheter. Jag tycker att Vänsterpartiets fråga är intressant. Jag hoppas att justitieministern kan svara på den. Men jag funderade också på ett annat perspektiv.

Ni har skickat ut två frågor som medlemsstaterna förväntas svara på. Det är inte alltid man svarar på frågor helt exakt i den svenska ståndpunkten. Det är inga konstigheter; så har det sett ut tidigare. Frågorna handlar om huruvida man ser några speciella utmaningar när det gäller tillgången till rättvisa i sitt eget medlemsland och om man kan ge några exempel på hur dessa utmaningar kan adresseras.

Statsrådet lyfte fram sådant som man kan se som hinder för tillgång till rättvisa: bristande kunskaper, ekonomiska hinder och långa handläggningstider. Nu handlar det om EU-nivån och inte den inrikespolitiska nivån. Men det är i alla fall ett faktum att regeringen tillsammans med samarbetspartiet Sverigedemokraterna i sitt Tidöavtal har med att man vill förändra rätten till exempelvis tillgång till tolk. Detta har kritiserats av flera organisationer och av poliser, jurister och läkare. Man tycker att det här förslaget inte är speciellt bra. Vi får väl se när det läggs fram, men om jag har förstått det rätt handlar det bland annat om att man ska lägga en ekonomisk börda på den som vill få rätten till tillgång till tolk.

Kan justitieministern säga någonting om detta? Hurdant blir Sveriges engagemang i de här frågorna i ett sådant här samtal när man har den bakgrunden med sig in?

Anf. 51 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Återigen får jag utomordentligt intressanta, relevanta och spännande frågor. Ni får luta er tillbaka, höll jag på att säga, för det här kan ta tid. Nej, jag ska försöka bemästra mitt engagemang.

Det som Daniel Riazat säger om ordet "rättvisa" är helt riktigt. Där är vi ju lite låsta av de officiella översättningarna. Det är därför det står som det gör. Men frågan är inte på något sätt ny. För egen del startade jag i min ungdom ett helt Centrum för rättvisa, som ägnar sig åt att driva rättsstatliga frågor. Jag kommer ihåg att det när vi startade det var många advokater som sa att det inte kan heta så. Det är så amorft, som de uttryckte det. "Rättvisa" är ett uttryck som har en bredare betydelse.

Det är därför det när det definieras som en rättighet hos oss just definieras som rätten till en rättvis rättegång. Det är väl det som är vårt vedertagna sätt att beskriva det. Den rättigheten kommer till uttryck i Europakonventionen. Den finns i praktiken även hos oss, även om den faktiskt inte uttryckligen framgår av regeringsformen. Men om ni håller ögonen öppna kan det faktiskt vad det lider komma ett grundlagsutredningsdirektiv där den frågan finns med. Jag tycker att detta borde framgå som en rättighet även i vår egen grundlag.

Jag uppfattar att diskussionen om Polen och Ungern är latent. Det gäller alla frågor som rör rättsstatliga ämnen av olika slag. I regel har diskussionen mer handlat om det institutionella, det vill säga domstolarnas oberoende på det institutionella planet, och olika konkreta aspekter av det, till exempel hur man utser domare, hur man sätter pensionsåldrar eller hur villkoren ser ut för ansvarsutkrävande från andra statliga myndigheter i förhållande till domstolar.

Det ska bli intressant att höra vilka aspekter olika medlemsstater lyfter fram inom rättsstatsfrågan när vi nu vänder på det här och tar det ur medborgarens synvinkel. Jag förutsätter att dessa frågor kommer att finnas med som ett ackord även i den diskussionen.

Det finns en mycket konkret hantering av frågorna nu kopplat till ekonomiska medel från EU i förhållande till olika uppställda rättsstatliga krav. Dessa processer står på högkant, men de hanteras paradoxalt nog inte av vårt sammanhang. Det är finansministrarna och statsministrarna som har hand om frågorna. De ligger förstås dock som en fond även i den här diskussionen.

Låt mig även få ta tillfället i akt och lyfta upp de nationella aspekterna av frågorna på ett lämpligt sätt. Sverige har naturligtvis sina bekymmer vad gäller tillgången till rättvisa. Egentligen är flera av de saker som jag lyfte upp även svenska erfarenheter, det vill säga bristande kunskap om sina rättigheter och en osäkerhet om hur man går till väga när man ska göra dessa gällande. Det finns även en latent diskussion om hur rätten till rättsligt biträde ska se ut för att man ska få bättre förutsättningar att komma till sin rätt.

Som exempel kan vi ta den aktuella ”snippadomen”. Ni känner alla till begränsningarna i våra olika roller vad gäller att gå in i enskilda fall, men en dimension i diskussionen handlar förstås om barn och hur de ska komma till sin rätt i alltifrån polisförhör till rättegång och hur rättigheterna ska tas till vara när en av förövarna kanske är en vårdnadshavare eller när vårdnadshavaren har en relation till förövaren.

Det finns alltså en massa olika frågor som i praktiken påverkar förutsättningarna för den enskilda att komma till sin rätt i en rättsprocess. Hela den bredden av frågor avser jag att arbeta vidare med på ett målmedvetet sätt.

Vad gäller tolkfrågan har jag uppfattat att den framför allt handlat om rätten till tolk inom sjukvården. Man kan ha olika uppfattningar om det politiskt sett; det förstår jag. Men de principiella frågorna inom det rättsstatliga området finns inte på motsvarande sätt där. Därför tror jag att frågan är bredare och mer konkret.

Det finns ett handlingsutrymme när det gäller rätten till tolk även på det rättsliga området, men där är vi mer begränsade av olika internationella åtaganden och principiella begränsningar som följer av rätten till rättvis rättegång.

Det råder dock ingen tvekan om att detta är en faktor som har betydelse. Exakt hur det hela kommer att utvecklas på det här området framöver får jag återkomma till. Detta var dock en principiell beskrivning av frågorna som jag ser på dem.

Anf. 52 DANIEL RIAZAT (V):

Det var ett jättebra svar. Jag tackar för det. Som ett medskick vill jag säga att det även är bra i och med att Sverige har fått kritik av bland andra FN när det gäller dessa frågor. Exempelvis tar det väldigt lång tid för människor innan de får sina fall prövade och det medför ibland långa häktningstider och liknande, något vi flera gånger har blivit fällda för av FN.

Ett medskick att ha med sig vore att våra åtaganden gentemot FN i dessa frågor följer med i arbetet för rättvisa. FN-deklarationen bör alltid finnas med som en del i det här arbetet även på EU-nivå.

Anf. 53 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattar att Vänsterpartiet gör ett medskick. Ni anmäler inte en avvikande ståndpunkt? Nej.

Då har vi haft en diskussion om detta och lämnat en del medskick. Vi kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 16, Rättsliga åtgärder och kampen mot strafflöshet avseende brott begångna i samband med Rysslands

Anf. 54 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Jag vill säga några ord om detta. Sedan kommer ytterligare några punkter. Med tanke på tidens oändliga knapphet blir det kanske lite mer briefing på de sista punkterna.

Kampen mot strafflöshet – vad betyder det om man vänder på steken? Jo, det betyder kort och gott våra möjligheter att lagföra dem som har begått krigsbrott i Ukraina. Som en påfart vill jag säga att det är lätt att man tänker på de politiska ledarna och de högsta militärerna. De är på intet sätt fredade, men i Ukraina talar man nu om att det redan begåtts 40 000–50 000 krigsbrott. Siffran är kanske till och med ännu högre. Det handlar om alltifrån egendomsbrott till sådant som utförs av meniga på fältet, alltså hela bredden av krigsbrott.

Under denna dagordningspunkt kommer vi att diskutera detta och ha en uppföljning av den diskussion som vi hade i januari. Det handlar om vilka åtgärder som hittills har vidtagits för att ge rättsliga svar på hur straffrihet ska kunna undvikas.

De franska och tjeckiska ordförandeskapen höll på med frågan om ansvarsutkrävande för krigsbrotten i Ukraina, och det hade väldigt hög prioritet för dem. Sedan är det i livet och uppenbarligen även i detta sammanhang en fråga om tajmning. I samband med det svenska ordförandeskapet har frågorna kommit att ställas på högkant på ett annat sätt. Olika aktörer driver frågorna från olika håll. Det gäller såväl enskilda medlemsstater som EU, USA och G7. Vi har i vårt ordförandeskap nu hamnat i ett läge där frågorna ska hanteras mer skarpt.

Den 20 mars kommer jag i rollen som ordförande för RIF-rådet att representera regeringen vid en konferens i London som apropå de olika aktörerna arrangeras av Storbritannien i samarbete med Nederländerna. Det handlar i väldigt hög grad om att värna den internationella domstolen i Haag. Det är i detta de möts i det här arrangemanget. Det kommer att bli ett viktigt möte där olika aktörer finns med för att samla in ytterligare stöd till brottmålsdomstolen och de utredningar som redan sker där med anledning av krigsbrotten i Ukraina.

Låt mig nämna några konkreta saker vad gäller detta. Det sker väldigt många viktiga förberedelser i praktiken redan innan man har rätt ut exakt vilken institution som ska göra prövningen. På EU-nivå har vi driftsstarten av Eurojusts nya databas för insamlande av bevis för krigsbrott. I domstolen i Haag har man inrättat ett internationellt centrum för att samordna utredningen av det ryska aggressionsbrottet.

Avslutningsvis kommer vi att lyfta upp det vi talade om vid mötet vi hade med Ukrainas justitieminister här i januari, nämligen de nationella domstolarnas betydelse i detta avseende. Vi måste absolut hitta en internationell tribunal, antingen en permanent eller en specialdomstol för detta, men i praktiken är de nationella domstolarna utomordentligt viktiga.

Sverige har väldigt stora erfarenheter på området. På åklagarsidan har man nu öppnat ett latent ärende utan att koppla det till någon specifik individ för att göra allt man kan för att löpande säkra bevisning för lagföring som man kan förutsätta kommer vid någon tidpunkt i framtiden antingen här hemma i nationell domstol eller i något internationellt organ.

I övrigt hänvisar jag till den kommenterade dagordningen.

Anf. 55 REBECCA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag tackar justitieministern för dragningen.

Jag vill bara ta tillfället i akt och uppmuntra regeringen att ta ledarskap under ordförandeskapet i denna väldigt viktiga fråga.

Jag vill också lyfta fram att det har uppmärksammats att känsliga ekosystem har varit mål för Ryssland, och dessa har förstörts. Det har drabbat och kommer att drabba ukrainare hårt. Det handlar om förgiftade vatten och förstörda och förgiftade marker. Det här tillintetgör eller försvårar gravt möjligheten att senare återuppta en säker matproduktion. Skadorna kommer att drabba Ukraina under lång tid framöver.

Jag menar att den nya specialtribunalen borde inkludera storskaliga miljöbrott av detta slag, så kallade ekocid, i sitt arbete. Även Ukraina insisterar på det. I dag saknar dock de tjänstemän på ICC som utreder krigsförbrytelser och brott mot mänskliga rättigheter i Ukraina en sådan kompetens och ett sådant uppdrag.

Det är av yttersta vikt att miljöaspekten inkluderas och att vi kompletterar den femte artikeln i Romstadgan så att ekocid adresseras, eftersom det i förlängningen handlar om brott mot mänskligheten.

Just nu hanteras frågan i EU-parlamentet och ser ut att vinna gehör där. Men eftersom det här är brådskande och eftersom det är något som drabbar Ukraina nu och i framtiden och som efterfrågas av Ukraina självt undrar jag om ni är öppna för att ta upp frågan om storskaliga miljöbrott i Ukraina för diskussion så att även de registreras och kartläggs för bevisning och tas i beaktande i arbetet.

Utöver det undrar jag om det finns något annat i statusen av en internationell tribunal som är värt att känna till i frågan.

Anf. 56 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Jag tackar för att ledamoten lyfter upp den här väldigt relevanta aspekten. Det är uppenbart att man kan bedriva krig i många olika dimensioner och med många olika metoder. Detta är uppenbarligen en del av den cyniska krigsföring som Ryssland ägnar sig åt i Ukraina.

Det är helt riktigt att miljöförstöring som används i det syftet kan vara ett krigsbrott. Det har uppmärksammats på flera håll. Jag är bekant med den diskussion som förs i Europaparlamentet, och den har också lyfts i andra sammanhang. Jag har inga problem alls med att ta med mig detta perspektiv in i de fortsatta diskussionerna.

Jag uppfattar att det av naturliga orsaker finns en stor lyhördhet inför Ukrainas perspektiv på frågorna. Det är helt riktigt att det här har lyfts upp särskilt från Ukraina. Jag kan bara bekräfta det och återkommer gärna när det finns en tydligare bild av vart frågorna tar vägen. Att de är relevanta råder dock ingen tvekan om alls.

Ledamoten undrade om det finns något mer som man bör känna till på området. Det är en så kallad bred fråga. Det här blir mer en bedömning, så ni får ta det för vad det är och tänka på att det kan ändras på en vecka eller två. Det som är värt att följa är hur man tänker sig landa i hur det hela ska organiseras internationellt. Jag ska inte säga att det finns olika läger – det är inte en polariserad diskussion – men det finns lite olika syn på huruvida

det är rätt att trycka in det i den permanenta strukturen eller om man ska försöka hitta en specialvariant för just Ukraina.

Vår approach är pragmatisk. Det spelar mindre roll *hur* det blir bara det blir av. Vi får ta den väg där det går att mobilisera bred support.

Ett annat viktigt svenskt bidrag i diskussionen är att hela tiden påminna om samspelet mellan den internationella tribunalen och de nationella domstolarna. Alla de 40 000 krigsbrotten kommer inte att kunna hanteras i en och samma internationella tribunal. Ett viktigt perspektiv är därför att lyfta medlemsstaternas nationella roll.

Apropå rättvisa tänker vi ofta väldigt mycket top-down, men människor får i hög grad upprättelse på bredden om man vänder på perspektivet och tänker att det ska vara decentraliserade processer där man ändå använder ett rättighetsskydd som är universellt.

Anf. 57 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag tackar för informationen och för hur justitieministern mottog medskicken. Jag kan också påminna EU-nämnden och ministern om att det kommer att arrangeras en Cosac-konferens med EU-ländernas parlament, och Ukraina är ett ämne som kommer att beröras där. Man kan se denna diskussion som ett inspel som skulle kunna tas vidare i den formen med andra parlament. Vi återkommer till detta.

Vi går vidare till dagordningspunkt 17, Övriga frågor, där punkterna a och b hör till justitieministerns ansvarsområde.

Anf. 58 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Mitt förslag är att jag får hänvisa till det skriftliga underlaget, men jag är naturligtvis beredd att svara på frågor om det finns några.

Anf. 59 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen när det gäller punkterna a och b under dagordningspunkt 17. Vi tackar även justitieministern och hans medarbetare för den här gången och önskar en trevlig helg när det blir dags.

2022/23:30

3 mars

§ 3 Rättsliga och inrikes frågor

Statssekreterare Martin Andreasson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 8–9 december 2022

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 9–10 mars 2023

Anf. 60 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar statssekreterare Martin Andreasson med medarbetare till EU-nämnden. Vi börjar med en återrapport från rådet den 8–9 december 2022.

Anf. 61 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Fru ordförande! Jag är här för att samråda med nämnden inför RIF-mötet när det gäller de delar som berör statsrådet Paulina Brandbergs områden och som ligger på Arbetsmarknadsdepartementets bord. Jag vet att nämnden har fått del av den skriftliga rapporteringen från det rådsmöte som hölls den 8–9 december. Om nämnden har frågor om detta svarar jag gärna på dem.

Anf. 62 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till information och samråd inför mötet i rådet den 9–10 mars 2023. Vi går till dagordningspunkt 14, Slutsatser om EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna och det demokratiska utrymmet. Detta är en diskussions- och beslutspunkt.

Anf. 63 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Precis som nämnts är detta en besluts- och diskussionspunkt som gäller slutsatser om EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna och det civila samhället. Rådet väntas godkänna ordförandeskapets förslag till rådsslutsatser om det civila samhällets roll i att skydda och främja de grundläggande rättigheterna. Rådet väntas också ha en diskussion på samma tema.

Med utgångspunkt i EU:s strategi tar kommissionen varje år fram en tematisk rapport. Rådet har åtagit sig att svara på denna rapport genom årliga rådsslutsatser. Jag kan tillägga att dessa rådsslutsatser för Arbetsmarknadsdepartementets del är de första som tas fram under det svenska ordförandeskapet.

Temat för den aktuella rapporten var civilsamhällets minskande demokratiska utrymme. Ordförandeskapets förslag till rådsslutsatser belyser det civila samhällets roll i att skydda och främja de grundläggande rättigheterna i enlighet med EU:s stadgar om de grundläggande rättigheterna.

Förslaget till svensk ståndpunkt är att regeringen står bakom ordförandeskapets ansträngning att anta rådsslutsatser. Regeringen anser att det är viktigt att lyfta fram stadgan om de grundläggande rättigheterna och att det är viktigt att internationella åtaganden om mänskliga rättigheter respekteras och upprätthålls. Detta inkluderar det tematiska fokuset på det civila samhället. Regeringen välkomnar diskussionen.

Jag svarar gärna på frågor.

Jag vill understryka att det civila samhällets roll i att skydda och främja de grundläggande rättigheterna är mycket viktig, vilket statssekreteraren också underströk.

Det finns inga ytterligare frågor – det betyder att ni har gjort ett gott jobb och att EU-nämnden känner sig trygg i detta. Vi kan snabbt konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 15, Kampen mot rasism och antisemitism: nästa steg.

Anf. 65 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Detta är alltså en diskussionspunkt som handlar om bekämpande av rasism och antisemitism och om nästa steg i detta. Här väntas rådet diskutera EU:s fortsatta arbete för att motverka rasism och antisemitism. Kommissionens handlingsplan mot rasism respektive strategi mot antisemitism och för judiskt liv utgör grunden för EU:s arbete på detta område.

Samtliga medlemsstater har uppmanats att anta nationella planer och strategier senast 2022. Mot denna bakgrund har det svenska ordförandeskapet fokuserat på att genomföra en lägesanalys av EU:s arbete på det här området i syfte att identifiera utmaningar och möjligheter. Ordförandeskapet har inom ramen för detta identifierat ett framtidsytande arbetssätt för rådet med regelbundna utbyten på såväl teknisk som politisk nivå.

Jag kan tillägga att det regelbundna utbytet på teknisk nivå sker inom den rådsarbetsgrupp som har förkortningen FREMP. Inriktningen när det gäller avstämningen och utbytet på politisk nivå är att detta även fortsättningsvis sker inom ramen för RIF.

Medlemsstaterna kommer i diskussionen att ombedjas att identifiera nästa steg på nationell nivå och att ge sin syn på rådets fortsatta ansträngningar.

Förslaget till svensk ståndpunkt är att regeringen står bakom ordförandeskapets ansträngningar för att ta arbetet framåt. Regeringen välkomnar diskussionen om bekämpande av rasism och antisemitism, där ett systematiskt arbetssätt i rådet och åtgärder på nationell nivå i medlemsstaterna är viktiga komponenter.

Anf. 66 DANIEL RIAZAT (V):

Jag tackar statssekreteraren för redogörelsen.

Frågan om att bekämpa rasism och antisemitism i Europa på olika nivåer är otroligt viktig. Jag undrar hur man resonerar när det gäller den mer strukturella rasismen, bland annat på arbetsmarknaden och på andra områden. Med den forskning som finns vet vi att det sedan lång tid tillbaka finns en väldigt utbredd struktur som diskriminerar människor på rasistisk grund. Hur väljer man att fördela fokuset på den strukturella respektive den vardagliga – eller hur jag nu ska uttrycka mig – rasismen? Hur är arbetet kring denna rådsslutsats uppbyggt?

Anf. 67 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag lägger själv till en fråga.

Regeringens ståndpunkt känns mycket vällovlig. Arbetet behöver tas framåt, och regeringen välkomnar diskussionen om bekämpande av rasism och antisemitism. Vi fick ju också muntliga kompletteringar från statssekreteraren om hur man jobbar med lägesanalyser och om att ordförandeskapet initierar regelbundna utbyten på både teknisk och politisk nivå. Jag tycker att det är viktigt att understryka hur viktigt detta är.

Jag tycker ändå att det skulle vara intressant om statssekreteraren kunde säga någonting om Sveriges ställningstagande och bidrag i denna diskussion utifrån de frågor som är utskickade till medlemsstaterna. Medlemsstaterna ska ju berätta om sina egna åtaganden i respektive land när det gäller vad som blir nästa steg för att motverka rasism och antisemitism på nationell nivå. Det skulle vara intressant att höra hur regeringen har tänkt att ta sig an denna fråga.

Anf. 68 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Jag tackar för frågorna.

Jag börjar med den allmänna ramen för diskussionen. Den tar sin utgångspunkt i handlingsplanen som ligger till grund för kommissionens arbete mot rasism och strategin mot antisemitism. Dessa två dokument är ju i sig ganska breda och beskriver både problem – samhälleligt och strukturellt på europeisk nivå – och tänkbara arbetssätt framöver. Under diskussionen finns det möjlighet för medlemsstaterna att lyfta fram enskilda eller särskilda aspekter på problem med rasism och antisemitism som finns till exempel på arbetsmarknaden eller i andra delar av samhällslivet.

Från regeringens sida välkomnar vi detta. Det ger varje medlemsland möjlighet att ta upp olika aspekter såväl strukturellt som när det gäller situationen i det egna landet.

I detta sammanhang kan jag också nämna att vi från svensk sida den 16–17 februari ordnade en särskild konferens inom ramen för ordförandeskapet för att samla representanter för alla länder till ett idéutbyte om hur man tar arbetet mot rasism och antisemitism vidare på nationell nivå.

När det gäller det svenska arbetet har vi sedan ett antal år en nationell strategi mot rasism och andra former av fientlighet. Vi har också sedan förra året särskilda handlingsplaner med konkreta åtgärdsbeskrivningar för de närmast kommande åren på fem särskilda områden. Det gäller antisemitism, islamofobi, rasism mot samer, antiziganism och afrofobi. På vart och ett av dessa områden beskrivs konkreta åtgärder som vi från svensk sida vidtar för att föra arbetet framåt. Detta kommer naturligtvis att vara ett underlag som vi för vidare och återrapporterar om i vårt arbete på EU-nivå.

Jag hoppas att detta var svar på båda frågorna, men annars ger jag gärna kompletteringar.

Anf. 69 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag tyckte att jag fick svar på mina frågor åtminstone.

Anf. 70 DANIEL RIAZAT (V):

Nu när jag har kommit hit på den plenifria veckan passar jag på att ställa frågor. De är väldigt viktiga.

Jag kommer inte att anmäla avvikande ståndpunkt eftersom jag tycker att det som regeringen lyfter upp i sin ståndpunkt är viktigt och bra, men jag skulle vilja ta upp något som jag har saknat inom många områden. Att Sverige är EU:s ordförandeland betyder inte att vi inte aktivt ska driva olika linjer i dessa frågor. Vi och även Socialdemokraterna har tidigare vid ett flertal tillfällen lyft upp att det måste finnas en vilja och lite hårdare ställningstaganden eller ståndpunkter från den svenska regeringen inom många områden.

I det här fallet tycker jag att det i fråga om rasism, till exempel strukturell rasism, är viktigt att ha med sig aspekten att vi i dag i Europa har regeringar där partier med sin grund i nazismen är med och samarbetar eller till och med sitter i regeringsställning. Detta är något som bör behandlas i samband med frågan om hur man bekämpar rasism och antisemitism. Annars riskerar det att bara bli ett papper som vi själva som stater inte följer.

Detta är ett medskick från mig.

Anf. 71 VICE ORDFÖRANDEN:

Det är samma sak från Socialdemokraternas sida. Vi stöder regeringens här redovisade ståndpunkt, men det är som sagt viktigt att man tar arbetet framåt och gör ansträngningar för att bekämpa både rasism och antisemitism.

Anf. 72 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Jag vill bara helt kort bekräfta att den regering som jag företräder är mycket starkt engagerad i att driva arbetet mot såväl rasism som antisemitism framåt. Ramen för detta är att ha en framtätsyftande diskussion där medlemsstaterna kan visa hur de på olika sätt vill föra arbetet framåt på europeisk nivå men också lyfta fram utmaningar på nationell nivå.

Vi ser fram emot den diskussion som kommer att äga rum.

Anf. 73 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går över till dagordningspunkt 17 c, Rådets beslut om EU:s anslutning till Istanbulkonventionen, som är en informationspunkt under Övriga frågor.

Anf. 74 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Ordförandeskapet förväntas informera om det beslut som allmänna rådet fattade den 21 februari om att inhämta parlamentets godkännande av ingående på EU:s vägnar av Istanbulkonventionen samt den fortsatta hanteringen. Eftersom det är en informationspunkt kommer rådet endast att notera lägesrapporten.

Jag svarar gärna på frågor om det finns några.

Anf. 75 DANIEL RIAZAT (V):

När det gäller denna fråga vill jag göra ett medskick. Det handlar om det faktum att Turkiet har dragit sig ur Istanbulkonventionen, vilket vi menar bör kritiseras i hårda ordalag från den svenska regeringen och

ordförandeskapet. I den situation vi just nu befinner oss i går det inte att bara låta detta passera som om ingenting har hänt. Den tidigare regeringen tog ställning i frågan, och jag förväntar mig att även den nuvarande regeringen gör det.

Anf. 76 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Eftersom jag är här för att informera och samråda om rådets dagordning den 9–10 mars inskränker jag mig till det som finns med där, nämligen unionens anslutning. Men jag noterar synpunkten och kommer att ta den vidare.

Anf. 77 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen om dagordningspunkt 17 c och önskar lycka till med att få detta på plats.

Då har vi klarat av statssekreterarens förhåvanden med EU-nämnden för den här gången. Vi tackar statssekreteraren med medarbetare och önskar en trevlig helg.

Anf. 78 Statssekreterare MARTIN ANDREASSON:

Jag önskar er detsamma.

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning,
ungdom, kultur och idrott den 28–29 november 2022**
**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utbildning, ungdom, kultur och idrott den 7 mars 2023**

Anf. 79 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar statsrådet Lotta Edholm till EU-nämnden.

Vi börjar med återrapporten. Vill statsrådet säga något där?

Anf. 80 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Jag tackar för att jag får komma hit. Ni har fått en skriftlig rapport, men om ni har några frågor är ni välkomna att ställa dem.

Anf. 81 VICE ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor om återrapporten. Vi tackar för informationen.

Vi går över till information och samråd och till dagordningspunkt 3, Slutsatser om färdigheter och kompetenser för den gröna omställningen.

Anf. 82 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Fru ordförande! Det svenska ordförandeskapet har tagit fram ett förslag till rådsslutsatser som handlar om kompetenser för den gröna omställningen i Europa. Fokus ligger mycket på utbildning, både grundläggande yrkesutbildning, vuxenutbildning och högre utbildning, samt dess betydelse för att vi ska klara av den gröna omställning som är helt nödvändig.

Man förstår att det behövs yrkeskompetenser på alla områden, från elektriker till civilingenjörer och allt vad det är, och att detta behövs i hela Europa. Dessa frågor har diskuterats två gånger i riksdagens utbildningsutskott, och rådsslutsatserna handlar om dem. Man pekar på behovet av samverkan med arbetslivet för att både identifiera och kartlägga de behov som kommer att uppstå. Vi ser en väldigt förändrad arbetsmarknad framför oss, och där är det viktigt att det finns flexibla möjligheter att byta yrkeskarriär och så vidare. Man fokuserar också mycket på vägledning och information till grupper som kan ändra riktning i livet.

Den 7 mars väntas medlemsstaterna godkänna de rådsslutsatser som diskuterats, och vårt förslag är att Sverige ska ställa sig bakom dem.

Anf. 83 DANIEL RIAZAT (V):

Ordförande! Jag har ett medskick. I de delar som rör nationell kompetens vill jag att regeringen ska vara tydlig med att det faktiskt är nationell kompetens. Den tidigare regeringen tog med detta i princip i samtliga svenska ståndpunkter gällande de delar som rörde nationell kompetens efter det att Vänsterpartiet och Moderaterna tillsammans hade klagat på hur ställningstagandena utformades. Jag vill att också den här regeringen ska ha med detta.

Anf. 84 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag ville ställa en kontrollfråga till Vänsterpartiet och Daniel Riazat. Då det gäller ett beslut finns det möjlighet att anmäla avvikande ståndpunkt. Antingen gör man detta eller också gör man det inte, men jag tolkar det som att ledamoten vill uppmärksamma något som kan vara klokt för statsrådet att höra inför framtiden.

Anf. 85 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Detta är självklart. Det handlar ju inte om lagstiftning utan om rådsslutsatser.

Anf. 86 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går över till dagordningspunkt 4, som handlar om en riktlinjedebatt om lärare av hög kvalitet. Det är en diskussionspunkt. Ärenderubriken är jättelång, och jag tänker inte läsa upp den.

Anf. 87 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Ja, den är mycket lång.

Bakgrunden till riktlinjedebatten är samma frågor som vi diskuterar här i Sverige, nämligen hur vi ska få fler unga människor att vilja bli lärare och hur vi ska öka attraktionskraften i läraryrket.

Det finns två punkter i diskussionsunderlaget. Dels handlar det om att ge medlemsländerna möjlighet att diskutera konkreta frågor och utmaningar som de olika länderna ser. Det kan säkert vara lite olika, även om alla länder upplever problemet. Det är intressant att höra. Dels handlar det om vad man kan göra på europeisk nivå. Jag gissar att det till exempel handlar om att man kan ha olika utbyten och så vidare. Detta är vad riktlinjedebatten kommer att fokusera på.

Regeringens förslag till ståndpunkt är att uppmärksamma de utmaningar som finns när det gäller lärarförsörjningen. Därför föreslår vi att vi ska ställa oss bakom ordförandeskapets inriktning för riktlinjedebatten.

Anf. 88 MATS WIKING (S):

Ordförande! Tack, skolministern, för föredragningen!

Jag tycker att det är ett intressant initiativ från Sverige som ordförandeland. Sverige har lång erfarenhet av att utveckla lärarutbildningar. Vi har gjort många försök. Det är en utbildning som successivt har byggts ut och som i dag finns tillgänglig i hela Sverige på våra högskolor och universitet. Vi har också utvecklat arbetsintegrerad lärarutbildning där jobb och studier varvas. Vi har fått ungdomar från arbetarfamiljer att våga ta steget att studera till lärare.

Vad tänker skolministern att Sverige kan bidra med på europeisk nivå för att öka läraryrkets attraktivitet och bibehålla kvalificerade och välutbildade lärare?

Anf. 89 DANIEL RIAZAT (V):

I den här frågan tänker jag att Sverige snarare behöver lära sig av resten av Europa. Vi har varit positiva till utbytesprogram mellan europeiska

länder när det gäller utbildning på högre nivå, inklusive lärarutbildningar. Däremot vill jag återigen påpeka att beträffande hur länderna ska agera handlar det om nationell kompetens, och det bör också understrykas av regeringen.

2022/23:30
3 mars

Anf. 90 VICE ORDFÖRANDEN:

Det här är frågor och medskick på temat att det finns två konkreta frågor och att även om det finns en ståndpunkt är den ganska kortfattad. Det är därför statsrådet får ytterligare frågor om detta.

Anf. 91 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Det handlar såklart om både vad vi kan bidra med och vad vi kan lära oss av andra. Det är ändå spännande. Vi har ju lärarbrist i Sverige även om den kanske inte riktigt blir så kritisk som man trodde för några år sedan. Man delar den erfarenheten med andra europeiska länder. Det är en spännande diskussion att ta.

Det finns frågor som kan vara intressanta för andra länder att ta del av. Jag vet ju inte hur det är i andra länder, men här kan det till exempel handla om att man har en akademisk examen och kan få en kortare pedagogisk utbildning som komplement. Det kan även handla om hur vi jobbar med övningsskolor.

Jag föreställer mig att vi också har en hel del att lära. Självklart är det här en riktlinjedebatt och ingenting annat.

Anf. 92 VICE ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går raskt till dagordningspunkt 5, Övriga frågor. Det ska vara information från kommissionen om Europeiska författares dag. Vill statsrådet säga någonting om detta?

Anf. 93 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Kommissionen har tagit fram ett nytt initiativ som handlar om att främja europeiska författares arbete men framför allt att stimulera läsning. Det känns som ett väldigt viktigt ämne även för oss. Det här var bara information från kommissionen.

Anf. 94 VICE ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsrådet Lotta Edholm med medarbetare för den här gången i EU-nämnden och önskar er en trevlig helg.

Anf. 95 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L):

Tack, detsamma!

Innehållsförteckning

§ 1 Rättsliga och inrikes frågor	1
Anf. 1 VICE ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsrådet MARIA MALMER	
STENERGARD (M)	1
Anf. 3 VICE ORDFÖRANDEN	2
Anf. 4 Statsrådet MARIA MALMER	
STENERGARD (M)	2
Anf. 5 DANIEL RIAZAT (V)	3
Anf. 6 MARTINA JOHANSSON (C)	3
Anf. 7 Statsrådet MARIA MALMER	
STENERGARD (M)	3
Anf. 8 DANIEL RIAZAT (V)	4
Anf. 9 VICE ORDFÖRANDEN	4
Anf. 10 Statsrådet MARIA MALMER	
STENERGARD (M)	4
Anf. 11 DANIEL RIAZAT (V)	6
Anf. 12 MARTINA JOHANSSON (C)	6
Anf. 13 REBECKA LE MOINE (MP)	7
Anf. 14 VICE ORDFÖRANDEN	7
Anf. 15 Statsrådet MARIA MALMER	
STENERGARD (M)	8
Anf. 16 DANIEL RIAZAT (V)	9
Anf. 17 VICE ORDFÖRANDEN	10
Anf. 18 Statsrådet MARIA MALMER	
STENERGARD (M)	10
Anf. 19 VICE ORDFÖRANDEN	10
§ 2 Rättsliga och inrikes frågor	12
Anf. 20 VICE ORDFÖRANDEN	12
Anf. 21 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	12
Anf. 22 VICE ORDFÖRANDEN	13
Anf. 23 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	13
Anf. 24 VICE ORDFÖRANDEN	14
Anf. 25 ADAM MARTTINEN (SD)	14
Anf. 26 VICE ORDFÖRANDEN	14
Anf. 27 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	14
Anf. 28 VICE ORDFÖRANDEN	15
Anf. 29 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	15
Anf. 30 VICE ORDFÖRANDEN	15
Anf. 31 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	16
Anf. 32 VICE ORDFÖRANDEN	16
Anf. 33 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	16
Anf. 34 VICE ORDFÖRANDEN	16
Anf. 35 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	17
Anf. 36 MATTIAS VEPSÄ (S)	18
Anf. 37 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	18
Anf. 38 MATTIAS VEPSÄ (S)	19
Anf. 39 VICE ORDFÖRANDEN	19
Anf. 40 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	19
Anf. 41 VICE ORDFÖRANDEN	20

Anf. 42	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	20
Anf. 43	VICE ORDFÖRANDEN	20
Anf. 44	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	20
Anf. 45	VICE ORDFÖRANDEN	21
Anf. 46	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	21
Anf. 47	VICE ORDFÖRANDEN	21
Anf. 48	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	21
Anf. 49	DANIEL RIAZAT (V).....	22
Anf. 50	VICE ORDFÖRANDEN	22
Anf. 51	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	23
Anf. 52	DANIEL RIAZAT (V).....	24
Anf. 53	VICE ORDFÖRANDEN	24
Anf. 54	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	24
Anf. 55	REBECKA LE MOINE (MP).....	25
Anf. 56	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	26
Anf. 57	VICE ORDFÖRANDEN	27
Anf. 58	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	27
Anf. 59	VICE ORDFÖRANDEN	27
§ 3	Rättsliga och inrikes frågor	28
Anf. 60	VICE ORDFÖRANDEN	28
Anf. 61	Statssekreterare MARTIN ANDREASSON	28
Anf. 62	VICE ORDFÖRANDEN	28
Anf. 63	Statssekreterare MARTIN ANDREASSON	28
Anf. 64	VICE ORDFÖRANDEN	29
Anf. 65	Statssekreterare MARTIN ANDREASSON	29
Anf. 66	DANIEL RIAZAT (V).....	29
Anf. 67	VICE ORDFÖRANDEN	29
Anf. 68	Statssekreterare MARTIN ANDREASSON	30
Anf. 69	VICE ORDFÖRANDEN	30
Anf. 70	DANIEL RIAZAT (V).....	30
Anf. 71	VICE ORDFÖRANDEN	31
Anf. 72	Statssekreterare MARTIN ANDREASSON	31
Anf. 73	VICE ORDFÖRANDEN	31
Anf. 74	Statssekreterare MARTIN ANDREASSON	31
Anf. 75	DANIEL RIAZAT (V).....	31
Anf. 76	Statssekreterare MARTIN ANDREASSON	32
Anf. 77	VICE ORDFÖRANDEN	32
Anf. 78	Statssekreterare MARTIN ANDREASSON	32
§ 4	Utbildnings-, ungdoms-, kultur- och idrottsfrågor.....	33
Anf. 79	VICE ORDFÖRANDEN	33
Anf. 80	Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	33
Anf. 81	VICE ORDFÖRANDEN	33
Anf. 82	Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	33
Anf. 83	DANIEL RIAZAT (V).....	33
Anf. 84	VICE ORDFÖRANDEN	33
Anf. 85	Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	34
Anf. 86	VICE ORDFÖRANDEN	34
Anf. 87	Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	34
Anf. 88	MATS WIKING (S).....	34
Anf. 89	DANIEL RIAZAT (V).....	34
Anf. 90	VICE ORDFÖRANDEN	35

2022/23:30
3 mars

Anf. 91 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	35
Anf. 92 VICE ORDFÖRANDEN	35
Anf. 93 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	35
Anf. 94 VICE ORDFÖRANDEN	35
Anf. 95 Statsrådet LOTTA EDHOLM (L).....	35